

פרשת כי תבוא – השמחה בארץ ישראל

הפרשה פותחת בלשון יחיד: "וְהָיָה כִּי תִבּוֹא אֶל הָאָרֶץ" (כו א), ולא "כי תבואו" בלשון רבים. נראה שרומזת לנו התורה שמצנת העלייה לארץ ישראל היא מצנה פרטית המוטלת על כל אחד מישראל, בלי תלות בשאר עם ישראל. וכך כתב הרמב"ן ב"ספר המצוות" (מצנה ד) על מצנת יישוב ארץ ישראל: "מצנת עשה לדורות, מתחייב כל יחיד ממנו, ואפילו בזמן הגלות". ואכן במשך הדורות עלו לארץ גדולי ישראל, ולא חיכו לעלייה שבה יעלו כל עם ישראל בפעם אחת.

על המילה הראשונה בפסוק "וְהָיָה כִּי תִבּוֹא אֶל הָאָרֶץ" מביא ר' חיים בן עטר, בפירושו "אור החיים", את דרשת חז"ל ש"וְהָיָה" הוא "לשון שמחה", ללמדנו שעיקר השמחה היא על הזכות לגור בארץ ישראל.

רבי אליהו גוטמכר, מראשוני חובבי ציון, הוסיף על כך ואמר: "וְהָיָה כִּי תִבּוֹא" – בלשון יחיד, להורות שיש לשמוח על כל יהודי ויהודי שעולה לארץ ישראל.

וכשהיו מספרים לו על הנעשה בארץ ישראל, היה מדליק נרות גדולים על שולחנו, לקיים את הפסוק "לְיִהוּדִים הָיְתָה אוֹרְהָ וְשִׁמְחָה" (אסתר ח טז); "אוֹרְהָ" באור הנרות, "וְשִׁמְחָה" בשמיעת הסיפורים על ארץ ישראל.

בסוף הפסוק נאמר "וַיִּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׂבָּתָּ בָּהּ". ביארו המפרשים שבזכות השמחה שנשמח בעלייה של כל יהודי לארץ ובכל התקדמות בבניין הארץ, נזכה לרשת אותה מיד אויבינו ולהתיישב בה בבטחה (ר' אהרן יעקב גרינברג, עיטורי תורה).

אם נעיין ונדקדק בלשון התורה נראה שהיא שינתה בלשונה: בתחילת הפרשה נאמר "וְהָיָה כִּי תִבּוֹא אֶל הָאָרֶץ" (כו א), אבל בפסוק הבא נאמר לגבי מצנת הבאת הביכורים: "וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְיֵא מֵאֶרֶץ" (כו ב), למה בתחילה נאמר "הָאָרֶץ", ובהמשך "אֶרֶץ"? אלא לרמוז לנו שהעולה לארץ ישראל עדיין אין הארץ שייכת לו, ולכן נאמר "כִּי תִבּוֹא אֶל הָאָרֶץ"; אבל אחרי שהעולה מתחיל לעבד את אדמת הארץ, היא מיוחסת אליו, ולכן נאמר "אֲשֶׁר תִּבְיֵא מֵאֶרֶץ".

בדומה לכך מצאנו גם ביחס לתורה: נאמר בתהלים (א ב): "כִּי אִם כְּתוּרַת ה' תִּפְצֹו, וּכְתוּרַתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה". בתחילה נאמר על התורה שהיא "תוּרַת ה'", ובהמשך הפסוק נאמר: "וּכְתוּרַתוֹ יִהְיֶה" – התורה מיוחסת ללומד. מסביר זאת האמורא רבא, כמובא במסכת עבודה זרה (יט.), שלפני שהאדם לומד "נקראת

על שמו של הקב"ה ("תורת ה"), אבל "לבסוף" – אחרי שהאדם למד תורה והגה בה – "נקראת על שמו" ("ובתורתו יִהְיֶה").

על עבודת האדמה בארץ ישראל כתב בעל ה"חתם סופר" בחידושיו למסכת סוכה (לו): עבודת הקרקע בארץ ישראל היא מצנה, "משום יישוב ארץ ישראל, ולהוציא פרותיה הקדושים". ובפירושו לתורה בפרשת שופטים הוסיף ה"חתם סופר": לא רק בעבודת הקרקע יש מצנה בארץ ישראל; אלא כל מי שעובד בארץ ישראל בכל עבודה הנצרכת לקיום תושבי הארץ – מקיים בעבודה זו מצנת יישוב ארץ ישראל!

יהי רצון שנעלה כולנו בשמחה לארצנו, וה' ייטענו בשמחה בגבולנו, ונעבוד את עבודתה בשמחה.